

Tomasz Białek

BOR – strzec, chronić, ratować

„Ja, obywatel Rzeczypospolitej Polskiej, świadom podejmowanych obowiązków funkcjonariusza Biura Ochrony Rządu – ślubuję służyć wiernie Narodowi Polskiemu, mając zawsze na względzie interes Państwa Polskiego, nawet z narażeniem własnego życia. Ślubuję przestrzegać Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i obowiązującego porządku prawnego oraz ofiarnie i sumiennie wykonywać powierzone mi obowiązki, przestrzegać dyscypliny służbowej, wykonywać polecenia przełożonych, dochować tajemnicy państwowej i służbowej, strzec dobrego imienia służby, honoru i godności”.

Korzenie formacji ochronnej, jaką jest Biuro Ochrony Rządu, są mocno osadzone w polskiej tradycji. Już pierwszy król Polski Bolesław Chrobry miał swą drużynę przyboczną, a króla Jagiełłę chroniło np. w bitwie pod Grunwaldem, jak pisze Jan Długosz, 50 wybranych rycerzy. Jednak historycznym fundamentem, na którym BOR opiera tradycję służby, było powołanie w dniu 12 czerwca 1924 roku, przez ministra spraw wewnętrznych Zygmunta Hübnera Brygady Ochron-

nej, której zadaniem miało być odtąd zapewnienie bezpieczeństwa osobie prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. 12 czerwca jest obchodzony w BOR jako dzień święta służby. Stworzenie wyspecjalizowanej formacji ochronnej było następstwem tragicznego zdarzenia, jakim był zamach na pierwszego prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Gabriela Narutowicza dokonany 16 grudnia 1922 roku przez prawicowego ekstremistę, malarza Eligiusza Niewiadomskiego w salach warszawskiej „Zachęty”. Okoliczności, w jakich doszło do tej zbrodni, obnażyły nieudolność ówczesnych służb odpowiedzialnych za ochronę głowy państwa. Prezydentowi towarzyszyło w „Zachęcie” dwóch oficerów wojska, którzy w trakcie ataku... oglądali ekspozycję w sali obok.

Brygada działała na podstawie „Instrukcji o prowadzeniu służby ochronnej” wydanej 29 lipca 1924 roku. Dokument uwzględniał 4 stopnie zabezpieczenia stosowane wobec głowy państwa, prezydentów obcych mocarstw i wybitnych dygnitarzy polskich. Dotyczył zabezpieczenia tras kolejowych, mostów i stacji oraz zasad zapewnienia ochrony osobistej. Szczegółowego podziału zadań dokonał dopiero kolejny minister spraw wewnętrznych Marian Zyndram-Kościałowski, wydając 19 grudnia 1934 roku „Instrukcję Ochronną”.

W okresie II wojny światowej zadania ochronne były pełnione przez grupy wyznaczone właśnie do takich zadań, począwszy od oficerów i żołnierzy towarzyszących generałowi Sikorskiemu po grupy AK wyznaczone do ochrony dowódców Powstania Warszawskiego. 22 sierpnia 1944 roku powołano Wydział Ochrony Rządu do wykonywania zadań ochronnych wobec nowego rządu. W okresie powojennym ciągłe zmiany sytuacji politycznej w kraju i organizacji Ministerstwa Spraw Wewnętrznych doprowadziły do zmiany formacji w Departament Ochrony Rządu w roku 1949, a wreszcie do powołania w grudniu 1956 roku Biura Ochrony Rządu – samodzielnej jednostki podporządkowanej bezpośrednio ministrowi spraw wewnętrznych. Po wyborach parlamentarnych z 1989 roku funkcjonariusze BOR z dniem 1 sierpnia 1990 roku stali się żołnierzami, pozostając nadal w strukturze resortu spraw wewnętrznych i realizując zadania ochronne wobec najwyższych przedstawicieli państwa polskiego oraz członków delegacji zagranicznych odwiedzających nasz kraj. Uchwalenie 4 września 1997 roku ustawy o działach administracji rządowej spowodowało konieczność podporządkowania wszystkich jednostek wojskowych ministrowi obrony narodowej. Rozpoczęły się wówczas prace legislacyjne związane z prawnym uregulowaniem statusu formacji. W okresie styczeń 2000 – marzec 2001 Biuro Ochrony Rządu działało na podstawie ustawy z dnia 22 grudnia 1999 roku o czasowym podporządkowaniu niektórych jednostek wojskowych ministrowi spraw wewnętrznych. W lutym 2001 roku zakończono prace nad ustawą, a stosowne propozycje zostały przyjęte przez Sejm i Senat.

16 marca 2001 roku uchwalono ustawę o Biurze Ochrony Rządu, która weszła w życie z dniem ogłoszenia 30 marca 2001 roku i jest

obowiązującym aktem prawnym będącym podstawą funkcjonowania BOR.

Do zadań BOR należy ochrona:

- 1) Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, marszałka Sejmu, marszałka Senatu, prezesa Rady Ministrów, wiceprezesa Rady Ministrów, ministra właściwego do spraw wewnętrznych oraz ministra właściwego do spraw zagranicznych;
- 2) innych osób ze względu na dobro państwa;
- 3) byłych prezydentów Rzeczypospolitej Polskiej;
- 4) delegacji państw obcych przebywających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 5) polskich przedstawicielstw dyplomatycznych, urzędów konsularnych oraz przedstawicielstw przy organizacjach międzynarodowych poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej;
- 6) obiektów i urządzeń o szczególnym znaczeniu oraz zapewnienie ich funkcjonowania;
- 7) prowadzenie rozpoznania pirotechniczno-radiologicznego obiektów Sejmu i Senatu;

8) obiektów służących prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej, prezesowi Rady Ministrów, ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych oraz ministrowi właściwemu do spraw zagranicznych.

Działania BOR skupiają się na:

- 1) planowaniu zabezpieczeń osób, obiektów i urządzeń;
- 2) rozpoznawaniu i analizie potencjalnych zagrożeń;
- 3) zapobieganiu powstawania zagrożeń;
- 4) koordynacji realizowanych działań ochronnych;
- 5) wykonywaniu bezpośredniej ochrony;
- 6) zabezpieczaniu obiektów i urządzeń;
- 7) doskonaleniu metod pracy.

Służbę w BOR może pełnić osoba posiadająca obywatelstwo polskie, nieposzlakowaną opinię, niekarana za popełnienie przestępstwa, korzystająca z pełni praw publicznych, posiadająca zdolność fizyczną i psychiczną do służby w formacji uzbrojonej i gotowa podporządkować się dyscyplinie służbowej.

Aby podjąć służbę w tej formacji, należy spełniać określone kryteria i sprostać wysokim wymaganiom. Warunki podstawowe to: wiek powyżej 18 lat, ale nie więcej niż 35; wykształcenie, co najmniej średnie; zaliczenie specjalistycznych testów psychologicznych; zaliczenie egzaminów sprawnościowych, zaliczenie innych badań lekarskich. Spełnienie tych warunków nie jest łatwe. Badania psychologiczne odsiewają kandydatów nienadających się do tak odpowiedzialnej służby. Zaliczenie testów sprawnościowych wymaga dobrej kondycji fizycznej, a ich profil jest ukierunkowany na testy wytrzymałości psychofizycznej kandydata, siły oraz szybkości. Niezbędna jest także oczywiście umiejętność pływania. Wbrew stereotypom zwalisty kulturysta spędzający czas treningu fizycznego tylko na siłowni będzie miał małe szanse na zaliczenie egzaminów wstępnych do służby, ale i szczupły długodystansowiec będzie miał z kolei kłopot z testami siłowymi. BOR

wymaga od swoich funkcjonariuszy najwyższych umiejętności, dlatego w jego szeregach służą utytułowani sportowcy, mistrzowie i mistrzynie Polski, Europy i laureaci innych międzynarodowych zawodów sportowych np. w zapasach, kick boxingu, judo, boksie czy też strzelectwie. Warto tu wspomnieć chociażby fakt, iż wieloletnim oficerem i instruktorem BOR był złoty medalista olimpijski w boksie Jerzy Rybicki.

Mimo tych warunków wstępnych jest jeszcze coś więcej. Elitarność tej służby wpływa na funkcjonowanie tzw. preferencji w naborze. Preferencja fizyczna to wzrost min. 180 cm. To ważny element, zważywszy na specyfikę wykonywanych zadań, ale nie determinujący wyniku ostatecznego. Kolejna z nich to znajomość języków obcych. BOR wykonuje zadania w kraju i za granicą oraz współpracuje z zagranicznymi służbami w ramach zadań ochronnych, jak np. w czasie wizyt głów innych państw w Polsce. Umiejętność posługiwania się językiem obcym staje się powoli standardem w tej służbie. O wadze, jaką służba przywiązuje do tej preferencji, jest fakt, iż w ramach stałego szkolenia funkcjonariuszy BOR prowadzone są kursy i lektoriaty językowe. Następną preferencją to wykształcenie wyższe. Duża wiedza ogólna i specjalistyczna oraz umiejętność szybkiego i analitycznego myślenia to: niezbędne atrybuty profesjonalnego funkcjonariusza ochrony. Kierunki studiów nie są ściśle określone, gdyż paleta rodzajów wiedzy i umiejętności, które są wykorzystywane w codziennej służbie, jest bardzo szeroka. Wśród funkcjonariuszy towarzyszących osobom ochranianym są absolwenci wyższych uczelni cywilnych oraz mundurowych; policyjnych i wojskowych. Są ludzie z dyplomami np. z politologii, psychologii, wychowania fizycznego, informatyki, zarządzania, stosunków międzynarodowych, prawa czy też kierunków politechnicznych. Ostatnią preferencją to tzw. dodatkowe umiejętności. Mogą to być np. czarny pas w którejś ze sztuk walki, ale i prawo jazdy każdej kategorii. To obszerna pula, w której mieści się to wszystko, co pokazuje, iż

kandydat oprócz głównego toku kształcenia potrafi wykazać się własną aktywnością. Podsumowując można stwierdzić, iż absolwent uczelni wyższej z czarnym pasem i znajomością dwóch języków obcych będzie miał największe szanse na przyjęcie do BOR. Nawet jeżeli nie będzie miał min. 180 cm wzrostu... choć dobrze by było, gdyby miał.

Warto zaznaczyć, iż powyższe wymogi i preferencje dotyczą tak mężczyzn, jak i kobiet. Kobiety pełnią w BOR służbę na różnego rodzaju stanowiskach, także jako funkcjonariuszki ochrony bezpośredniej. Bywa, iż ta „miła pani”, którą widzi się w telewizji obok osoby ochranianej, to niekiedy sekretarka lub asystentka. Oczywiście wymogi i preferencje natury fizycznej są dostosowane do płci, bo gdzie chociażby szukać pań tylko powyżej 180 cm wzrostu?

Służba w BOR jest podzielona na 3-letnią służbę przygotowawczą i służbę stałą. Okres przygotowawczy zaczyna się od kursu podstawowego, na którym funkcjonariusz zapoznaje się ze specyfiką służby, nabywa niezbędnych umiejętności specjalistycznych i przechodzi intensywny trening strzelecki i fizyczny. Następnie po zdaniu stosownych egzaminów jest kierowany na pierwsze stanowisko służbowe. W czasie 3 lat służby przygotowawczej funkcjonariusz nabywa stopniowo doświadczenia, jest poddawany dodatkowym szkoleniom, a przede wszystkim jest obserwowany przez przełożonych pod kątem jego przydatności do służby. Po tym okresie szef BOR po zasięgnięciu opinii bezpośrednich przełożonych funkcjonariusza oraz sprawdzeniu jego wyników w pracy i szkoleniu podejmuje decyzję o przeniesieniu do służby stałej. Wtedy to funkcjonariusz, oprócz pełni obowiązków, które już posiada, nabywa także pełnię praw przysługujących mu jako funkcjonariuszowi BOR.

W trakcie służby funkcjonariusze uczestniczą w stałym procesie szkolenia, którego profil jest dostosowany do zadań, jakie są realizowane przez poszczególne osoby. Najintensywniejszy trening jest udziałem funkcjonariuszy pełniących najbardziej odpowiedzialne zadania związane bezpośrednio z zabezpieczeniem osób ochranianych. Ich zakres szkolenia jest bardzo szeroki i wszechstronny. Podstawą są trzy elementy: taktyka, strzelectwo i walka wręcz, ale i inne elementy treningu, jak np. pierwsza pomoc medyczna, prawo, psychologia, łączność itp. są także mocno akcentowane. Dodatkowo program szkolenia jest dostosowywany do zadań, czyli np. pirotechnicy przechodzą specjalistyczny cykl szkolenia. Kierowcy szkolą się w zakresie techniki i taktyki jazdy ochronnej, która jest bardzo specyficznym i wymagającym zagadnieniem. Wzbogaceniem szkolenia programowego w BOR są kursy wspinaczkowe,

spadochronowe czy też z ratownictwa wysokościowego, wodnego oraz morskiego.

BOR, wykonując zadania ochronne, zaczyna od rozpoznawania, analizowania i zapobiegania wystąpieniu ewentualnych zagrożeń poprzez działania profilaktyczne. Następnie realizuje ochronę obiektów, miejsc pobytu, miejsc pracy i zamieszkania osób ochranianych, ochronę bezpośrednią, zabezpieczenia pirotechniczne i sanitarno-epidemiologiczne. Do zadań o wysokim poziomie ryzyka formacja ta dysponuje grupą specjalnego przeznaczenia. Funkcjonariusze BOR wykonują stale zadania ochronne poza granicami kraju między innymi w Iraku i Afganistanie.

Służba w BOR to wymagające wyzwanie dla człowieka, który chce związać swoje życie z tą formacją. Stała gotowość do realizacji zadań o wysokim poziomie zagrożenia sprawia, iż funkcjonariusz BOR musi podchodzić do swojej służby z najwyższym zaangażowaniem i odpowiedzialnością, mając na względzie usytuowanie zadań służby w systemie bezpieczeństwa państwa.

Fot. archiwum BOR

Osoby zainteresowane służbą
w tej elitarnej formacji zapraszamy na stronę:
www.bor.gov.pl

